

Osobní hygiena v prostředí škol

Vhodné prostředí škol a školských zařízení a jeho vybavení patří k hlavním preventivním cestám podporujícím zdraví dětí a žáků. Mimo jiné sem patří i zajištění vhodných podmínek pro osobní hygienu. Správná osobní hygiena, aby byla efektivní pro zdraví, se musí stát návykem, který je nutné soustavně upevňovat a prohlubovat. To předpokládá vytvoření optimálních podmínek pro nácvik osobní hygieny rovněž ve školském prostředí. V této souvislosti je na místě připomenout, že mytí rukou vodou a mýdlem a jejich správné osušení je jednoduchý a účinný prostředek, který pomáhá bránit šíření některých přenosných onemocnění. Toto tvrzení podporuje i doporučení WHO, které pokládá mytí rukou za efektivní prostředek k omezení přenosu patogenních organismů, zejména virů a původců nákaz z potravin.

Pro bezpečné mytí rukou je nezbytně nutné zajistit zdravotně nezávadnou tekoucí pitnou vodu, teplou vodu, mycí prostředky v dávkovači a ručníky na jedno použití nebo osoušeč. Použití společného textilního ručníku představuje potencionální riziko přenosu nákazy tím, že ho užívá větší počet lidí a ne každý provádí mytí rukou dostatečně. Riziko společně používaného ručníku se zvyšuje také tím, že mohou na něm ve vhodném prostředí přežívat mikroorganismy mnoho hodin až dní.

Při nácviku mytí rukou u dětí je nutné, aby mytí rukou proběhlo bezprostředně po použití WC, bez zbytečného dotýkání se dalších předmětů. Dle publikace *Health and safety* (december 2007, str. 7) má mytí rukou za pomoci tekutého mycího prostředku trvat nejméně 20 vteřin, což představuje zazpívat 2x píseň „Happy Birthday“.

Legislativní požadavky vztahující se k zajištění osobní hygieny jsou uvedeny pro zařízení pro výchovu a vzdělávání ve vyhlášce 410/2005 Sb., v platném znění. Všechna hygienická zařízení musí být vybavena umyvadly s tekoucí pitnou studenou a teplou vodou, mýdlem v dávkovači a toaletním papírem. Důležitým prvkem je vybavení hygienických zařízení dívek odpadkovým košem. Stěny a podlahy každého hygienického zařízení musí být omyvatelné a čistitelné do výše nejméně 1,5 m a snadno dezinfikovatelné. Hygienická zařízení musí být osvětlena a větrána. Podrobnější požadavky plynoucí z vyhlášky jsou uvedeny v tabulce:

Předškolní věk	<ul style="list-style-type: none">• Záchody a umývárny musí být přístupné ze šatny a denní místnosti dětí, nedělí se podle pohlaví.• Pro 5 dětí musí být zřízena jedna dětská mísa a umyvadlo. Maximálně místo 2 WC mís lze instalovat dětské pisoáry, které se umísťují zpravidla ve výši 40 cm. Umyvadla se umísťují zpravidla ve výši 50 cm, výtokový ventil ve výši 60 cm nad podlahou.• Umyvadla musí být napojena na společnou mísící baterii, osazenou mimo dosah dětí. Každé umyvadlo se opatří pouze 1 výtokovým ventilem.• Umývárna se vybavuje 1 až 2 sprchami řešenými tak, aby děti mohly vstupovat do sprch bez cizí pomoci. Nutné je zde zajistit přívod tekoucí pitné studené a teplé vody.• Musí být zajištěna možnost osoušení rukou - pokud není řešeno osoušení rukou ručníky na jedno použití, má každé dítě vlastní ručník umístěný tak, aby se ručníky vzájemně nedotýkaly.
Školní věk (mimo ubytování a specifické potřeby dětí a žáků)	<ul style="list-style-type: none">• V předsíňkách záchodů musí být 1 umyvadlo na 20 žáků, pak 1 záchod na 20 dívek, 1 pisoár na 20 chlapců, 1 záchod na 80 chlapců a dále musí být zřízena 1 hygienická kabina na 80 dívek.• Musí být zajištěna možnost osoušení rukou ručníky na jedno použití nebo osoušečem rukou.• Na WC dívek musí být krytý nášlapný odpadkový koš.

Jaká je skutečná situace ve školách?

Státní zdravotní dozor ve Zlínském kraji zaměřený na stávající stav vybavení škol pro osobní hygienu v 70 mateřských a 40 základních školách zjistil pochybení v 7 % sledovaných ukazatelů u mateřských škol a 13 % sledovaných ukazatelů u základních škol.

Při kontrolách byly zjištěny tyto nejpodstatnější závady:

V hygienických zařízeních mateřských škol se nejčastěji objevoval problém s vhodným umístěním individuálně přidělených ručníků. Ručníky byly umístěny tak, že se vzájemně dotýkaly.

V základních školách chyběly prostředky k osoušení rukou osoušečem nebo jednorázovými ručníky – pro osušení se v těchto zařízeních používal společný textilní ručník. Chyběly hygienické kabiny pro dívky. U umyvadel scházelo mýdlo v dávkovači, k dispozici nebylo žádné anebo se používalo tuhé mýdlo v síťce, případně bylo mýdlo nevhodně uloženo v plastových miskách. Dále na hygienických zařízeních nebyla zajištěna tekoucí teplá voda, u dívek scházely kryté nášlapné odpadkové koše a ne vždy byl na hygienických zařízeních k dispozici toaletní papír (na některých školách byl umístěný ve třídách nebo na chodbách škol).

Nedostatky obrazem:

ZŠ – chybějící přívod teplé vody a mýdla v dávkovači; nevhodné řešení osoušení rukou

MŠ - chybějící WC poklopy, které představují významnou bariéru proti šíření virových nákaz

MŠ - nevhodné umístění ručníků a zubních kartáčků v blízkosti WC (při splachování vzniká infekční aerosol)

Vypracovala:

Mgr. Ivana Lukašíková

vedoucí odboru hygieny dětí a mladistvých

Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně